

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Komunikace s dítětem - prezentace

Autor materiálu: PhDr. Yveta Puzejová

**Datum (období)
vytvoření:** 2. 10. 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Psychologie a komunikace,
3. ročník

Sada: PS8

Číslo DUM: 13

Tematická oblast: Sociální komunikace ve zdravotnictví

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 25. 3. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Ilona Bláhová

Třída: ZDA 3.A

Popis způsobu použití materiálu ve výuce:

Výuková elektronická prezentace KOMUNIKACE S DÍTĚTEM slouží jako podpůrná a názorná pomůcka k výkladu učitele. Opakovací úlohy v úvodu prezentace umožňují navázat a propojit nové informace s předcházejícím učivem psychologie. Prezentace výstižně a názorně zachycuje nejdůležitější momenty výkladu, které si mohou žáci zaznamenat a využít při domácí přípravě.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KOMUNIKACE S DÍTĚTEM

Opakování

Vyjmenujte vývojové fáze lidské ontogeneze.

Definujte „řeč“. Jaké druhy řeči známe?

Jaké znáte řečové vady?

Vyjmenujte vývojové fáze lidské ontogeneze.

- Prenatální období
- Novorozenecké období
- Kojenecké období
- Batolecí období
- Předškolní věk
- Mladší školní věk - pubescence
- Starší školní věk - adolescence
- Dospělost - raná, střední, pozdní
- Stáří

Definujte „řeč“.

- **Řeč je nástrojem myšlení a zároveň prostředkem dorozumívání, mezilidské komunikace.** Je to prostředek, který slouží k existenci, uchovávání a předávání zkušeností, které lidstvo získalo ve svém společensko-historickém vývoji.
- **Řeč je konkrétní jazykovou dovedností**
- **Jazyk je jako systém slova znaků, nástrojem řeči**

Jaké druhy řeči známe?

Vnitřní řeč: tzv. řeč sám/a pro sebe

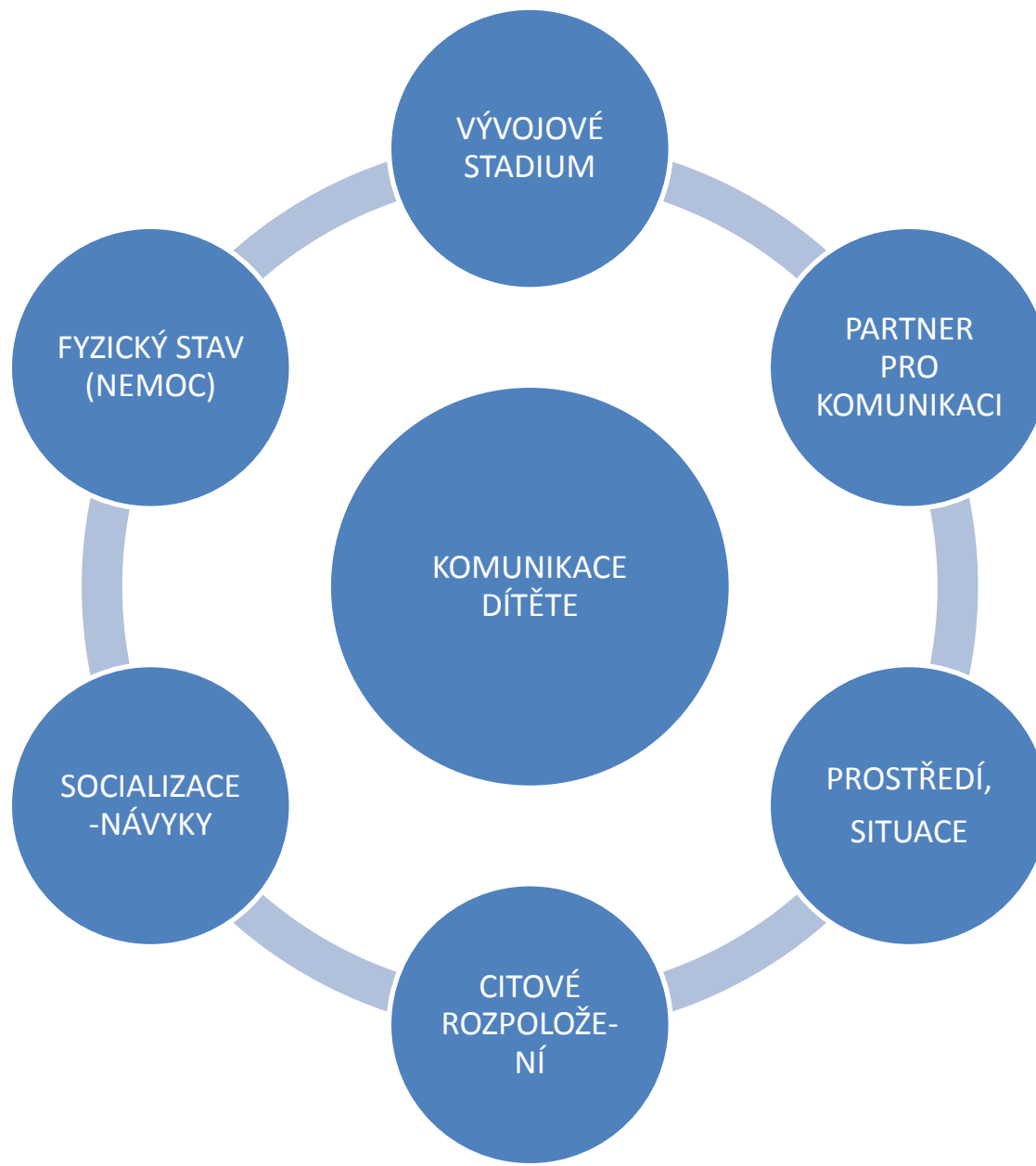
Vnější řeč: Vyjádření navenek svých myšlenek,
prožívání postojů k druhým lidem

Jaké znáte řečové vady?

- **Dyslalie (patlavost)**
- **Vývojová dysfázie**
- **Mutismus (nemluvnost)**
- **Koktavost (zadrhávání)**
- **Breptavost (rychlé tempo řeči)**

Faktory ovlivňující komunikaci dítěte

Komunikace s dítětem v prenatálním období

- Intenzivní komunikace s matkou
- Pocity matky - radost, smutek, strach..
- Sluchové vnímání - hlas matky, otce, sourozence, hudby..
- Komunikace dotekem - hlazení břicha, jemné masáže stěny břišní

Komunikace s dítětem v novorozeneckém období

- Dítě nemluví, ale vnímá atmosféru v novém prostředí
- Projev - křik, pláč (nelibost, potřeba)
- Nejvýznamnější doteková komunikace
- Komunikace „mimikou“, s přiřazením významu
- Verbální komunikace - nevnímá obsah slov, ale tón, zbarvení, výšku hlasu

Komunikace s dítětem v kojeneckém věku

- Pozor na separační úzkost okolo 7. měsíce
- Stále velký význam dotek - kojení
- Vývoj řeči - broukání, žvatlání = předřečové období
- Okolo 1. roku samostatná výslovnost prvních slov
- Komunikace již slouží k získání správních socializačních návyků, k vyjádření pochvaly a povzbuzení k aktivitě
- Čtené slovo (jednoduché pohádky)

Komunikace s dítětem v batolecím období

- Rozvoj využívání verbální i neverbální formy komunikace
- Velký význam hry - sdělení prožitků, přání - využití „herních specialistů“
- Typické otázky: „Co je to?“
- Sebeprosazování v komunikaci: „Já sám!“

Komunikace s dítětem- předškolákem

- Základem je otevřená a pravdivá komunikace
- Typická otázka : „Proč?“
- Opakování slov bez znalosti významu - vulgarismy
- Bohatá fantazie
- Hra je stále významným výrazovým prostředkem
- Řeč začíná sloužit k regulaci chování dítěte
- Komunikace s vrstevníky

Komunikace s dítětem mladšího školního věku

- Komunikace se významně rozšiřuje o komunikaci s vrstevníky)
- Prostor na rozhodování, vysvětlování, vyjádření vlastního postoje
- Vnímání pravdy a lži
- Velký význam čteného slova - informace
- Řešení řečových vad
- Tělesný kontakt-respekt individuálních potřeb dítěte

Komunikace s dítětem staršího školního věku (pubescence)

- Nejistotu v tělesné oblasti často zakrývá grimasami, vulgarismy
- Změna hlasu u chlapců
- Nestálé emoce ovlivňují vyjadřování - verbální i neverbální
- Komunikaci ovlivňuje výrazně vrstevnická konformita

Komunikace s adolescentem

- Nepřikazovat, ale říkat!!
- Rozvoj vnitřní komunikace
- Snaha se odlišit – citlivá kritika, respekt, takt, vyslechnutí
- Diskuse, vzájemná dohoda
- Umět přiznat chybu, omluvit se

Komunikace s nemocným dítětem

- Respektování obecných zásad vycházejících ze specifik vývojového období dítěte
- Zjištění **vhodného oslovení**
- Malé děti - seznámení (**hra, hračky, obrázky..**)
- **Prolomení ledů** - neformální oblečení, barvy, hračka vykukující z kapsy 😊

Komunikace s nemocným dítětem

- **Horizontální posturologie** - komunikace na úrovních očí dítěte
- Využívat **neverbální komunikaci**
- **Neignorovat otázky** dítěte, odpovídat přiměřeně jeho věku - pravdivě!!
- **Nikdy nesrovnáváme** s ostatními dětmi
- Důležitá **pochvala , ocenění**

Komunikace s nemocným dítětem

- **Nejednat autoritativně**
- Významná je **přítomnost rodičů**
- **Ale!!, v přítomnosti rodičů, mluvíme s dítětem, ne s rodiči**
- **Využití herních terapeutů a „nemocničních klaunů“**

Opakovací otázky

Jaké faktory ovlivňují komunikaci s nemocným dítětem?

Jak probíhá komunikace mezi rodiči a dítětem v prenatálním období?

Jaký druh komunikace je nejvýznamnější v novorozeneckém období?

Kdy je komunikace ovlivněna tzv. vrstevnickou konformitou?

Uveďte zásady komunikace s nemocným dítětem.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Použité zdroje I.

- VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. 1.vyd. Karolinum: Praha, 2004. ISBN 80-246—0841-3., s.356
- HAYESOVÁ, N. *Základy sociální psychologie*. 5.vyd. Portál: Praha, 2009. ISBN 970-80-7367-639-1.s., 166
- NAKONEČNÝ, M.: *Sociální psychologie*. 1.vyd. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0690-7., s.287
- VENGLÁŘOVÁ, M., MAHROVÁ, G. *Komunikace pro zdravotní sestry*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1262-8

Použité zdroje II.

- PLEVOVÁ, I. *Komunikace s dětským pacientem*. 1.vyd. Grada: Praha, 2010. ISBN 978-80-247-2968-8., 256 s.
- ŠPAŇHELOVÁ, I. *Komunikace mezi rodičem a dítětem*. 1.vyd. Grada Publishing: Praha, 2009. ISBN 978-80-247-2698-4 ., 101 s.
- Všechny obrázky použité v prezentaci jsou kliparty Microsoft Office on-line <http://office.microsoft.com>
- Všechna schémata: vlastní zdroj